

De pentatonische toonladder

Vijf noten die over heel wat rock- en bluesnummers passen.

Begin bij positie 1. Daar speel je al een hele tijd mee voor je een tweede nodig hebt.

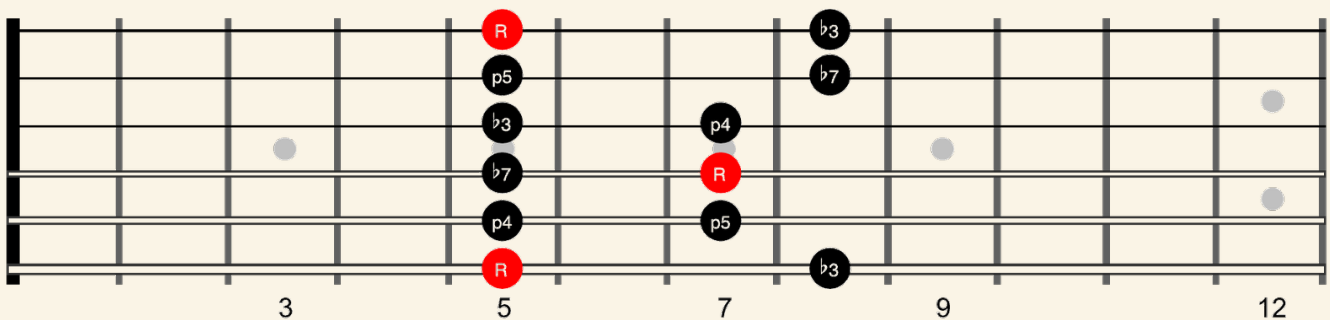
Wat is de mineur pentatonische toonladder eigenlijk?

Een toonladder is een reeks noten die bij elkaar horen. De mineur pentatonische telt er vijf (penta is Grieks voor vijf). Voor A mineur zijn dat A, C, D, E en G. Dat is alles.

Het leuke eraan: je kan die vijf noten gewoon door elkaar spelen over een nummer in A mineur, en het zal goed klinken. Veel beroemde rocksolo's maken hiergebruik van, denk maar aan The Thrill is Gone of Heartbreaker. Niet voor niets is dit voor de meeste gitaristen de eerste toonladder die ze onder de knie krijgen.

Positie 1 - hier begin je

A MINEUR PENTATONISCH - POSITIE 1

Hoe lees je dit?

De rode bolletjes met R staan voor de A: dat is je grondtoon, de noot waar de toonladder naar vernoemd is. Probeer je frases daar op te eindigen, dan klinken ze mooi afgerond.

De zwarte bolletjes zijn de vier andere noten van de toonladder. De labels b3, p4, p5 en b7 zijn muziektheorie-codes (kleine tert, kwart, kwint, kleine septiem). Voor het spelen zelf is dit niet belangrijk, je hebt alleen juiste de frets en de snaren nodig.

De grijze stippen zijn de inlay-puntjes op de hals van je gitaar (fret 3, 5, 7, 9, 12). Die spelen we niet mee, maar je gebruikt ze om snel de juiste fret te vinden.

Welke vinger gebruik je waar?

Wijsvinger op fret 5, ringvinger op fret 7, pink op fret 8. Je hand verschuift niet, je vingers doen alles. Begin op de dikke E-snaar, bij de rode R op fret 5, en speel de noten één voor één, stijgend tot je bij dunste snaar komt. Daarna terug naar beneden. Doe het traag genoeg om elke noot juist en zuiver te laten klinken. Snelheid komt later, vanzelf. Vijf minuten per dag oefenen is een prima start.

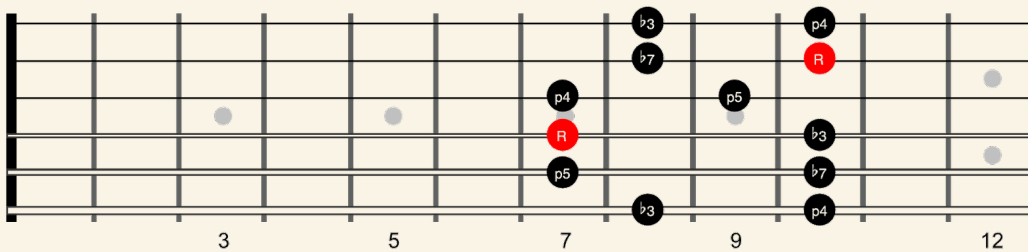
De vier andere posities

Positie 1 onder de knie? Dit zijn de vier andere posities, verspreid over de hele hals. Ze sluiten op elkaar aan: waar de ene stopt, begint de volgende.

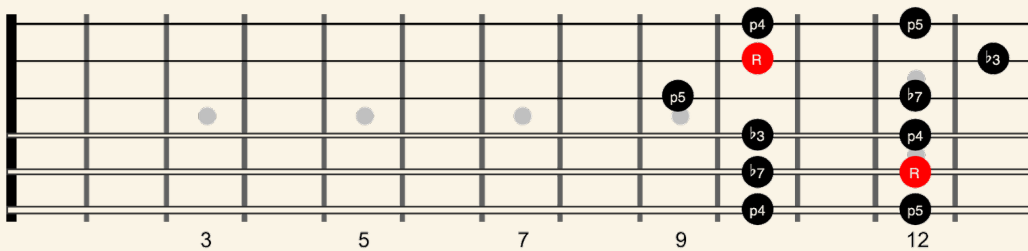
Hoe zitten de posities aan elkaar?

Elke positie overlapt met de volgende. De hoogste frets van positie 1 komen terug als de laagste van positie 2, en zo verder. Daardoor kan je later vlot van de ene in de andere glijden zonder dat je verkeerde noten te raken. Maar verwacht niet dat je ze alle vier ineens in je vingers krijgt. Wacht tot je positie 1 goed kent, en pak er dan een tweede bij. Ze lopen niet weg.

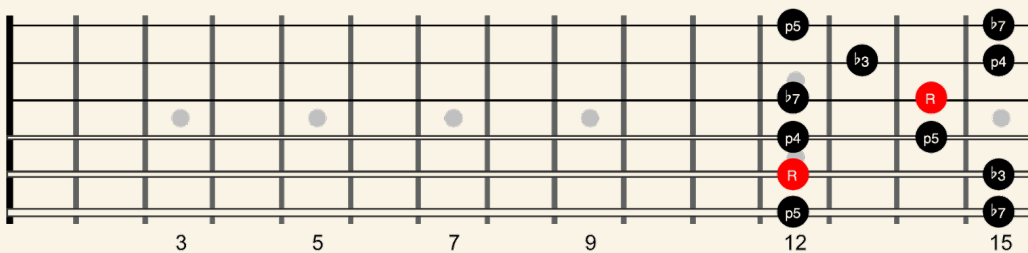
A MINEUR PENTATONISCH - POSITIE 2

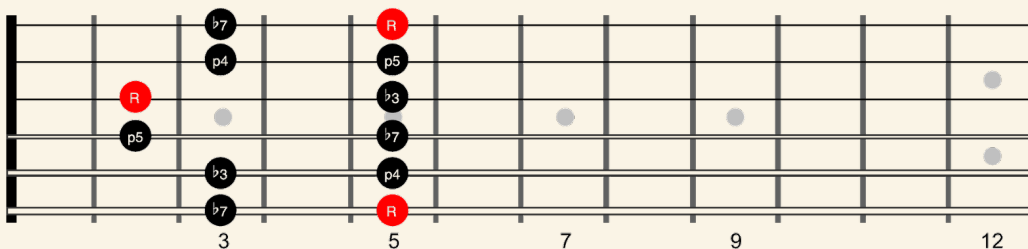
A MINEUR PENTATONISCH - POSITIE 3

A MINEUR PENTATONISCH - POSITIE 4

A MINEUR PENTATONISCH - POSITIE 5

Nu ga je er **iets mee doen**

De noten kennen is één ding. Er muziek mee maken is iets anders.
Drie manieren om die vijf noten uit het diagram te halen en in een nummer te krijgen.

1. Speel mee met een Am-akkoord

Zoek op YouTube een 'Am backing track' of 'Am jam track'. Dat is een opname van enkel een Am-loop, speciaal om over te improviseren. Zet die op en speel willekeurige noten van positie 1. Het kan niet vals klinken, want alle noten passen. Begin met twee of drie noten en luister. Eentje voelt rustig aan als thuis, (dat is de R), een anderen lijken te willen verder gaan. Hier leer je meer van dan van een uur toonladders op en neer spelen.

2. Probeer het over deze akkoordvolgordes

Die vijf noten passen op zowat alle akkoorden in de toonsoort A mineur en C majeur. Drie akkoordvolgordes om uit te proberen:

Am - G - F - G (klinkt rock)
Am - Em - F - C (klinkt folk)
Am - F - C - G (klinkt pop, en honderden andere nummers)

Heb je een gitaarvriend? Eentje speelt een van die volgordes traag en blijft ze herhalen. De andere speelt willekeurige noten van positie 1 erover. Na een paar minuten wisselen jullie. Zo leer je twee dingen tegelijk: ritme strak houden terwijl iemand erover soleert, en luisteren naar akkoorden terwijl je zelf noten zoekt. Veel leerzamer dan in je eentje, en ook een pak leuker.

3. Luister naar deze solo's

De shape uit positie 1 werkt ook voor andere toonsoorten. Schuif hem op of neer tot de grondtoon (de R) op de juiste fret valt. Drie bekende solo's die exact deze shape gebruiken, maar in een andere toonsoort dan A mineur:

Hey Joe (Jimi Hendrix) - E mineur pentatonisch, schuif de shape naar fret 12
You Shook Me All Night Long (AC/DC) - G mineur pentatonisch, schuif naar fret 3
The Thrill Is Gone (B.B. King) - B mineur pentatonisch, schuif naar fret 7

Probeer het: zet een opname op, schuif positie 1 naar de juiste fret en speel mee. Eén shape die je kan opschuiven naar elke toonsoort. Daarom loont het om positie 1 echt goed in je vingers te krijgen.

Valkuilen om te vermijden

- Te snel willen spelen. Je hand moet de noten eerst kennen. Snelheid komt daarna pas.
- Alle vijf de posities tegelijk leren. Doe positie 1 grondig, dan pas een tweede.
- Op en neer blijven oefenen zonder muziek. Maak er kleine zinnnetjes van: drie noten, pauze, volgende noten.
- De rode noten (R) links laten liggen. Eindig je frases daar op, dan klinken ze netjes afgerond.
- Slechts één keer per week oefenen. 5 minuten per dag is veel beter dan van een uur op zondag.